
جایگاه انجمن‌های علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و مطالعات سازمان ملل در رشد علمی و کاربردی کشور

مجتبی مقصودی*

دیباچه

در عصر حاضر ترویج و توسعه علم و فناوری مهم‌ترین و مؤثرترین عامل در پیشرفت و پیشبرد اهداف کلان و دستیابی به توسعه پایدار به شمار می‌آید. در این میان انجمن‌های علمی به‌عنوان یکی از حلقه‌های واسط، با رویکردی علمی و مبتنی بر تفکر و درایت جمعی، می‌توانند نقشی تعیین‌کننده در این راستا ایفا نمایند. بهره‌گیری از توان علمی انجمن‌ها از یک‌سو شرایط و بسترهای لازم را برای ارتقاء قابلیت‌های علمی جوامع مهیا می‌سازد و از سویی دیگر این امکان را در اختیار

* دکتر مجتبی مقصودی، دانشیار گروه علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی است. (m.maghsoudi@iauctb.ac.ir)

پذیرش: ۱۳۹۰/۱۱/۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۹/۱

فصلنامه مطالعات بین‌المللی (ISJ)، سال هشتم، شماره ۴، بهار ۱۳۹۱، صص ۲۱۵-۱۸۱.

انجمن‌ها قرار می‌دهد که در امر سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت بر ساختارها و حوزه‌های تخصصی به‌عنوان مشاور جهت فعالیت‌های علمی و اجرایی در سطح ملی و بین‌المللی منشأ تحولات و تأثیرات قابل توجهی شوند. امروزه در سراسر جهان، سیاست‌گذاری‌ها، تدوین برنامه‌های راهبردی، پیگیری و اجرای طرح‌های ملی و بین‌المللی با نظارت انجمن‌ها انجام می‌شود. این امر ضرورت فراهم آوردن بسترهای مناسب برای فعالیت این سازمان‌ها را بیش از پیش مهم و حیاتی ساخته است. بنابراین، باید بر این واقعیت اذعان نمود که توسعه کشور بدون پیشرفت و گسترش علم و فناوری محقق نخواهد شد و این امر نیز مستلزم بهره‌گیری از نیروها و پتانسیل‌های علمی مستتر در انجمن‌های علمی خواهد بود.

این نوشتار به دنبال پاسخگویی به این پرسش است که انجمن‌های علمی از چه جایگاهی در رشد علمی و کاربردی کشور برخوردارند و در این میان انجمن‌های علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و سازمان ملل در ده سال آینده ایفاگر چه نقشی در این عرصه خواهند بود؟

در این پژوهش، فرضیه نگارنده این است که انجمن‌های مورد مطالعه به دلیل بهره‌گیری از نیروهای متخصص و کارآمد و همکاری با نهادهای علمی، پژوهشی و اجرایی و تلاش برای بهبود تعاملات علمی با تکیه بر ظرفیت‌های علمی و پژوهشی، در ده سال آینده ایفاگر نقش اتاق‌های فکر در تدوین برنامه‌های راهبردی و تأثیرگذار بر حوزه‌های مختلف علمی خواهند بود.

گزینش انجمن‌های مورد مطالعه

انجمن‌های مورد مطالعه براساس معیارهای زیر انتخاب گردید:

۱. انجمن‌های مورد مطالعه دارای تعاملات تنگاتنگ در حوزه‌های سیاسی و مطالعات بین‌المللی می‌باشند.

۲. با توجه به اهمیت نقش سازمان ملل متحد در میان ارکان مختلف نظام بین‌الملل

و جایگاه ویژه آن در این نظام؛ انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد به صورت ویژه در کنار دو انجمن علوم سیاسی و روابط بین‌الملل مورد طرح و بررسی قرار خواهند گرفت.

۳. انجمن‌های مورد مطالعه در رشد علمی و کاربردی کشور از ظرفیت‌های مشترک در عرصه مطالعات سیاسی و بین‌المللی و تعاملات علمی در راستای تدوین برنامه‌های کاربردی آینده برخوردار می‌باشند.

چهارچوبی مفهومی بر ماهیت انجمن‌های علمی

انجمن‌های علمی نهادهایی برآمده از جامعه علمی و دانشگاهی کشور هستند که از جایگاهی خاص و منحصر به فرد در ترسیم و تبیین راهبردهای علمی، مدیریتی و اجرایی در ساختارهای اجتماعی جوامع برخوردارند. ایجاد بسترهای مناسب در جهت توسعه فرهنگ علمی، افزایش تعاملات و تبادلات و در نهایت بهبود و ارتقاء جایگاه سیاست‌گذاری‌های علمی در راستای نهادینه نمودن علم از جمله کارویژه‌های اساسی انجمن‌های علمی به شمار می‌آیند. (محمدیان، ۱۳۸۹: ۱۴)

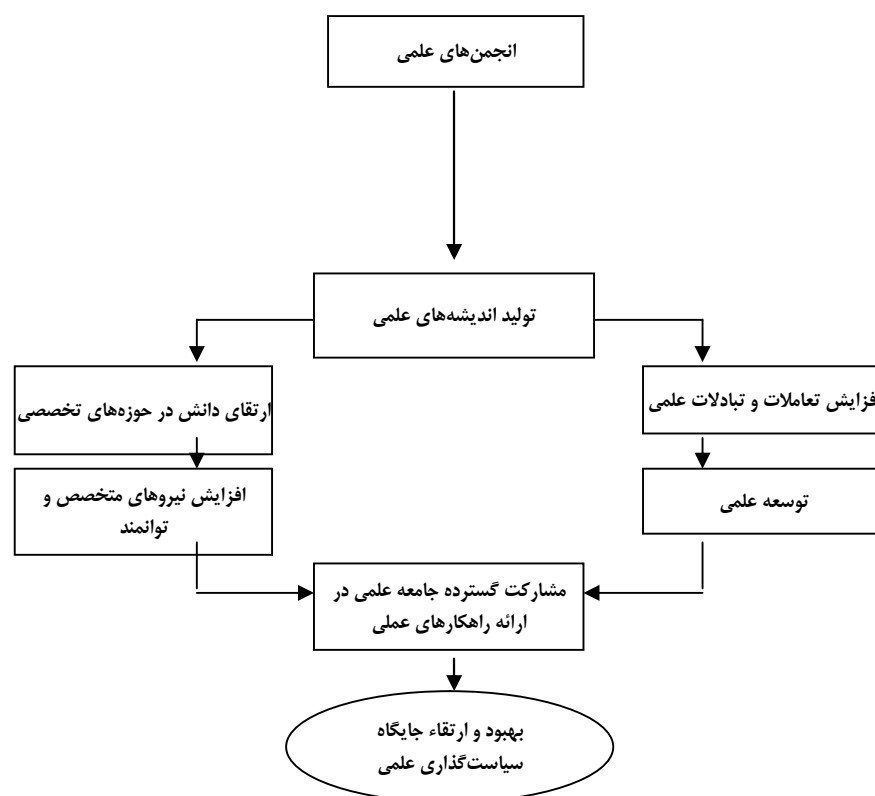
و بر معتقد است انجمن‌ها از مجموعه‌ای از افراد و گروه‌هایی تشکیل شده‌اند که با یکدیگر دارای ارتباط متقابل بوده و به صورت ساختار سازمان یافته، منظم و مستمر، اهداف معینی را دنبال می‌کنند. وی همچنین معتقد است که انجمن‌ها براساس توافق اختیاری شکل گرفته و لذا قوانین آن برای اعضای آن معتبر و قابل استناد است. بنابراین انجمن‌های علمی از جمله انجمن‌های داوطلبانه‌ای هستند که براساس اهدافی مشخص انتظام یافته‌اند. در این انجمن‌ها، اساسنامه‌ای تدوین می‌شود که که روش و شیوه‌های مورد نظر انجمن را مشخص کرده و مورد توافق اعضای آن نیز می‌باشد. (بنگرید به Scruton, 2007: 43)

انجمن‌های علمی علاوه بر تأثیرگذاری بر میزان دانش عمومی، از اهمیت بسیاری در ایجاد شرایط مساعد برای شناخت استعداد‌های علمی و شرکت در تدوین برنامه‌های

توسعه برخوردارند. از دیگر نقش‌های این انجمن‌ها می‌توان به انتقال متقابل تجربیات بین نهادهای اجرایی و دانشگاهی، اطلاع‌رسانی و هدایت پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای اشاره کرد. انجمن‌های علمی همچنین قادرند به‌عنوان مشاور در تدوین و نظارت بر اجرای سیاست‌ها، هدایت برنامه‌های توسعه علمی جوامع و حتی فرهنگ‌سازی در کنار دولت‌ها ایفای نقش نمایند.

یکی از مؤلفه‌های مهم انجمن‌های علمی تولید اندیشه‌های علمی به‌عنوان دستاوردی اساسی و تأثیرگذار در روند تکامل توسعه علمی جوامع می‌باشد. از آن جایی که پویایی جوامع علمی در گرو تولید اندیشه‌های نوین تبلور می‌یابد؛ و این امر مستلزم تعامل متقابل با دیگر دستاوردهای علمی سایر جوامع می‌باشد، لذا تولید اندیشه‌های علمی پیشرفت و علم‌مداری جوامع را به دنبال خواهد داشت. بنابراین افزایش تعاملات و تبادلات علمی در گرو تولید اندیشه‌های علمی است که ارتقاء دانش در حوزه‌های تخصصی از پیامدهای عمده آن به‌شمار می‌رود. توسعه علمی منتج از کاربردی شدن نقش انجمن‌های علمی در ساختار سیستم‌های آموزشی می‌باشد و جمیع این عوامل افزایش نیروهای متخصص و مشارکت گسترده جامعه علمی و در نهایت بهبود و ارتقاء جایگاه سیاست‌گذاری علمی را در پی خواهد داشت. همچنین بهره‌مندی انجمن‌ها از نیروهای کارآمد در حوزه‌های تخصصی سبب شده که انجمن‌های علمی به‌عنوان گروه مشاورین و متخصصان در حل موانع و مشکلات جوامع از نقشی مهم برخوردار شوند.

نمودار شماره ۱. کارویژه‌های تخصصی انجمن‌های علمی

در عصر حاضر، تحولات گسترده در تعاملات نظام بین‌الملل سبب اهمیت نقش و جایگاه سازمان‌های غیردولتی و انجمن‌های علمی در روند تصمیم‌گیری در سطوح ملی و بین‌المللی و اعمال نفوذ در حوزه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شده است. این امر حاکی از آن است که در شرایط حاکم بر نظام بین‌الملل، دیگر دولت‌ها تنها بازیگران عرصه تعاملات بین‌المللی و مناسبات چندجانبه نیستند و تصمیم‌گیری در خصوص مسائل و رخداد‌های داخلی و بین‌المللی در حوزه اختیارات دولت‌ها محدود نمی‌شود؛ بلکه سازمان‌های غیردولتی و انجمن‌های علمی به‌عنوان یکی از ارکان جامعه مدنی در روند سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری در حوزه‌های مختلف جایگاه ویژه‌ای را به خود اختصاص داده‌اند. بنابراین به نظر می‌رسد انجمن‌ها نقش

مهمی را در مشارکت شهروندان در موضوعات عمومی ایفا می‌کنند که این امر در مورد انجمن‌های علمی کارکرد آموزشی نیز مصداق می‌یابند. اگرچه این به معنای آن نیست که همه فعالیت‌های انجمن‌ها معطوف به منافع عمومی است و همواره ایفاگر نقشی مؤثر در سطوح بالایی از فعالیت‌های انجمن‌ها و نهادهای اقتصادی و سیاسی هستند، (Immerfall & Therborn, 2011: 7) بلکه نشانه‌ای است برای تأثیرات اساسی انجمن‌ها در فرایند بررسی و تحقیقاتی که در آینده می‌توانند نقشی بنیادین در ارکان جامعه مدنی ایفا کنند. (Reinalda, 2011: 192-193)

بنابراین با توجه به اهمیت انجمن‌های علمی در آغاز هزاره سوم به‌عنوان حلقه مفقوده جامعه مدنی، فراهم آوردن بسترها و شرایط مناسب برای فعالیت این سازمان‌ها امری مهم در بالندگی و رشد علمی جوامع علمی محسوب می‌گردد. براساس اهداف توسعه هزاره تلاش جهانی خاص برای ساخت ظرفیت‌های علمی و فناوری به منظور به حرکت درآوردن توسعه اقتصادی و همچنین کمک به پیشبرد چالش‌های علمی در کشورهای در حال توسعه از جمله برنامه‌های مهم در راستای تحقق اهداف توسعه هزاره به شمار می‌آید؛ که این امر مستلزم تقویت نقش مؤسسات آموزش عالی و سازمان‌ها و نهادهای علمی به منظور ارتقاء و کاربردی کردن دانش. در نهایت مشارکت نیروهای متخصص در تصمیم‌گیری‌های علمی می‌باشد. (ساکس، ۱۳۸۴: ۷۱)

بررسی ویژگی‌های انجمن‌های علمی

انجمن‌های علمی دارای ویژگی‌هایی هستند که تا حدودی آنها را از دیگر انجمن‌ها متمایز می‌سازد. در ذیل به بررسی این ویژگی‌ها پرداخته خواهد شد.

۱. تخصصی بودن حوزه مطالعاتی انجمن‌های علمی

تخصصی و حرفه‌ای‌سازی^۱ علوم از مهم‌ترین عواملی است که سبب تسریع روند

^۱ Professionalization

شکل‌گیری انجمن‌های علمی و تداوم و استمرار فعالیت این نهادهای علمی در سراسر جهان گردید. (بنگرید به Kurian, 2011: 1659)

تخصصی شدن علوم سبب شده انجمن‌های علمی در راستای تحقق اهداف آموزشی و پژوهشی در حوزه‌های تخصصی خود فعالیت نمایند. این امر با توجه به تکثر رشته‌های علمی، افزایش رشد انجمن‌های در حوزه‌های مطالعاتی خود و در نهایت بهبود شرایط علمی و آموزشی و توسعه علمی جوامع را به دنبال خواهد داشت.

۲. عدم وابستگی به دولت

گرچه انجمن‌ها معمولاً از کمک‌های دولتی برای پیشبرد اهداف خود بهره می‌برند و این کمک‌ها بخشی از راهبرد دولت‌ها برای تقویت علم به شمار می‌آید، اما بر خلاف مراکز تحقیق و توسعه و مؤسسات وابسته به دولت‌ها که با اهداف اقتصادی و سیاسی خاص ایجاد می‌شوند، انجمن‌های علمی بر مبنای مقتضیات سازمان‌های اجتماعی و تعامل سازنده با دانشگاه‌ها با هدف تولید و سازماندهی دانش و ورود به عرصه‌های تصمیم‌گیری‌های علمی شکل می‌گیرند و در این راه از استقلال عمل در حوزه‌های علمی برخوردارند و دولت‌ها نفوذی بر حوزه فعالیت آنها ندارند. (شارع‌پور و فاضلی، ۱۳۸۶: ۵۰) برگرمن^۱ معتقد است فرایندهایی که طی آن سازمان‌های غیردولتی و انجمن‌ها در داخل شبکه‌های اجتماعی سازمان می‌یابند در خارج از حوزه نفوذ دولت‌ها اما گاه در تعامل با دولت‌ها می‌باشند. (Gautney, 2010:93) اما آنچه در مورد انجمن‌های علمی حائز اهمیت می‌باشد آن است که این نهادها در دستیابی به اهداف و تدوین و پیشبرد برنامه‌های خود مستقل از دولت‌ها عمل می‌کنند.

۳. پایبندی به اصول و قواعد جمعی

معمولاً تأسیس و پیشبرد اهداف انجمن‌های علمی مستلزم همکاری، تعامل و همفکری

¹. Burgerman

گروهی از متخصصان در حوزه‌های مختلف علمی، به منظور تدوین خط‌مشی‌ها و تداوم برنامه‌ها و در راستای ترفیع موقعیت علمی انجمن و آموزش نیروهای متخصص صورت می‌گیرد. لذا فلسفه وجودی انجمن‌های علمی بر پایه عمل جمعی استوار است و استمرار و بقای علمی انجمن‌ها با اتکا بر مشارکت جمعی اعضای آن صورت می‌گیرد.

۴. استقلال و خوداتکایی

تأمین منابع مالی انجمن‌های علمی از طریق حق عضویت اعضا، درآمدهای ناشی از ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی و مشاوره‌ای، فروش کتب و نشریات علمی و دریافت هدایا و کمک‌ها صورت می‌گیرد. (مندرج در فصل ششم اساسنامه انجمن‌های علمی) البته بخش محدودی از منابع مالی انجمن‌ها توسط معاونت پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به صورت سالانه با ملاک قرار دادن ارزیابی‌های انجام‌شده توسط کمیسیون انجمن‌های علمی ایران به منظور ادامه فعالیت‌ها و اجرای برنامه‌های تدوین شده انجمن‌ها تأمین می‌شود.

۵. استقبال از نوآوری و فعالیت‌های پژوهشی

انجمن‌های علمی با برگزاری همایش‌ها، سمینارها و نشست‌های علمی فضای مساعدی را برای نوآوری و کسب تجربه در عرصه‌های مختلف علمی در اختیار دانش‌پژوهان قرار می‌دهد. انعطاف‌پذیری، قدرت مانور و فضای نسبتاً باز انجمن‌های علمی در پرداختن به مسائل مختلف در مقایسه با دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی، فرصت‌های مناسبی را برای بیان نظرات و پرورش نوآوری‌های علمی فراهم می‌آورد.

۶. تعامل و همکاری با دیگر مراکز آموزشی

انجمن‌های علمی در چهارچوب همایش‌ها و برنامه‌های پژوهشی با دیگر مراکز

آموزشی در تعامل و همکاری متقابل هستند. این امر نشان‌دهنده نقش مهم انجمن‌ها در تقویت همکاری و مشارکت دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی با یکدیگر می‌باشد.

۷. رویکردی بی‌طرفانه در حوزه فعالیت‌های علمی

انجمن‌های علمی ضمن ارتقاء جایگاه تعاملات و تبادلات اطلاعاتی و تولید علم، در امر تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری‌های علمی نیز از توانمندی‌های قابل توجهی با تکیه بر نیروهای متخصص برخوردارند. اما باید بر این نکته مهم نیز توجه داشت که گسترش حوزه نفوذ انجمن‌های علمی در ساختارهای سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مستلزم ارائه رویکردی بی‌طرفانه نسبت به موضوعات مورد بررسی می‌باشد. این ویژگی سبب شده که انجمن‌های علمی به‌عنوان شاهرخ ارتباطی و حلقه اتصال میان دانشگاه‌ها و مراکز تولید و مؤسسات آموزشی مطرح باشند و روند رو به رشدی را در پیشرفت اهداف توسعه علمی در ساختارهای مختلف اجتماعی داشته باشند.

کارکرد انجمن‌های علمی

انجمن‌های علمی دارای طیف وسیعی از کارکردهای مختلف آموزشی و پژوهشی هستند که نشان از تنوع کارکردهای آنان در حوزه‌های گوناگون دارد. این امر سبب شده که تلاش‌های گسترده‌ای از سوی ساختارهای رسمی و غیررسمی برای توانمندسازی انجمن‌های علمی صورت گیرد. در این پژوهش سعی بر آن است که کارکردهای انجمن‌های علمی در دو طیف کارکردهای اولیه و کارکردهای ثانویه مورد بررسی قرار گیرد.

الف - کارکردهای اولیه

منظور از کارکردهای اولیه اقداماتی است که انجمن‌های علمی در راستای سیر تحولی و تحقق اهداف بنیادی خود، سعی در دستیابی به آنها را دارند. به عبارتی فلسفه وجودی

انجمن‌های علمی بر محقق ساختن اهداف معین آموزشی، پژوهشی و نهادینه کردن علم در حوزه‌های تخصصی رشته‌های مختلف علمی می‌باشد؛ که جمیع این عوامل در نهایت توسعه علمی جوامع را در پی خواهد داشت کارکردهای اولیه انجمن‌های علمی عبارتند از:

■ برگزاری همایش‌ها، سمینارها و نشست‌های تخصصی به منظور تبادل نظر با صاحب‌نظران

- انتشار مجلات و فصلنامه‌ها و کتب تخصصی
- برگزاری دوره‌های تخصصی و کارگاه‌های آموزشی
- همکاری با دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در تهیه و تدوین برنامه‌های

آموزشی

- آموزش نیروهای متخصص و محققان
- بهره‌گیری از استعدادها و ظرفیت‌های علمی
- تقویت مشارکت جمعی

ب - کارکردهای ثانویه

کارکردهای ثانویه اشاره به کارکردهایی دارد که منتج از کارکردهای اولیه انجمن‌های علمی می‌باشد. بنابراین می‌توان انجمن‌های علمی را طراح و بیان‌کننده مسائلی فراتر از مباحث آکادمیک دانست که به دلیل برخورداری از طیف وسیعی از اعضاء و ارتباطات گسترده علمی در تعامل با دیدگاه‌های علمی و تأثیرگذاری در تدوین و تنظیم برنامه‌ها و اهداف علمی کشورها نقش به‌سزایی دارند. کارکرد ثانویه انجمن‌های علمی در برگیرنده موارد زیر می‌باشند:

- تقویت فضای انتقاد علمی در جامعه
- ارتقای علم و جایگاه اندیشمندان
- آشنایی با دستاوردهای نوین علمی و ارتباطی

- تعامل سازنده با بخش‌های رسمی و غیررسمی
 - رویکرد علمی بر حوزه‌های تخصصی و تبیین و ارائه راهکارها
 - گسترش حوزه نفوذ انجمن‌های علمی در عرصه‌های تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری و گسترش مشارکت‌های جمعی در فرایند توسعه
- کارکرد ثانویه زمانی محقق خواهد شد که انجمن‌های علمی در دستیابی به کارکردهای اولیه موفق عمل کرده و بسترهای حضور و نفوذ نیروهای علمی انجمن‌ها را در ساختارهای مختلف اجتماعی فراهم آورند.

جدول شماره ۱. بررسی کارکردهای اولیه و ثانویه انجمن‌های علمی و تبیین دستاوردهای آن

دستاوردها	کارکرد ثانویه	کارکردهای اولیه
رشد آگاهی‌های سیاسی - اجتماعی	تقویت فضای انتقاد علمی در جامعه	برگزاری همایش‌ها، سمینارها و نشست‌های تخصصی به منظور تبادل نظر با صاحب‌نظران
توسعه علمی	ارتقای علم و جایگاه اندیشمندان	انتشار مجلات و فصلنامه‌ها و کتب تخصصی
کارکردهای آموزشی و تزریق جدیدترین مباحث به بدنه جامعه علمی	آشنایی با دستاوردهای نوین علمی و ارتباطی	برگزاری دوره‌های تخصصی و کارگاه‌های آموزشی
تقویت فرهنگ گفت‌وگو	تعامل سازنده با بخش‌های رسمی و غیررسمی	همکاری با دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی در تدوین برنامه‌های آموزشی
نهادینه کردن علم	رویکرد علمی بر حوزه‌های تخصصی و تبیین و ارائه راهکارها	آموزش نیروهای متخصص و محققان
توسعه آینده‌نگری با بهره‌گیری از دیدگاه‌های کارشناسی	گسترش حوزه نفوذ انجمن‌های علمی در عرصه‌های تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری	بهره‌گیری از استعدادها و ظرفیت‌های علمی
تشکیل اتحادیه‌های علمی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی	گسترش مشارکت‌های جمعی در فرایند توسعه	تقویت مشارکت جمعی

گذری تاریخی بر روند شکل‌گیری انجمن‌های علمی

تاریخ تشکیل انجمن‌های علمی به اوایل قرن ۱۷ میلادی برمی‌گردد. انجمن سلطنتی بریتانیا در ۱۶۶۰ میلادی، آکادمی علوم شوروی در ۱۷۲۵ میلادی و آکادمی علوم آمریکا در ۱۸۶۳ نمونه‌ای از مجامع علمی هستند که بنیان اولیه انجمن‌های علمی را پایه‌گذاری کردند. در سال ۱۶۰۳ فدریکو چزی، جوانی هک، فرانچسکو استلونی و آناستازیو فیلیس آکادمی لینه‌چه اروم را در رم بنیان نهادند که موضوعات جدید علمی را مورد مطالعه و بررسی قرار می‌دادند. انجمن سلطنتی لندن با هدف ارتقاء معرفت طبیعی تحت حمایت چارلز دوم پادشاه انگلستان در سال ۱۶۶۰ تشکیل گردید. این انجمن مشهورترین انجمن علمی در جهان است که با آنکه تحت حمایت دولت می‌باشد اما به صورت موسسه‌ای خصوصی و مستقل اداره می‌شود. کریستوفر رن، ساموئل پپیز و نیوتون از روسای اولیه این انجمن به شمار می‌آیند که این دانشمندان با تشکیل انجمن‌های علمی و سازمان‌های مشابه از طریق شناسایی و انتخاب افراد مستعد، در پیشبرد علم خدمات ارزنده‌ای انجام دادند.

طرح اولیه این انجمن پیش از سال ۱۶۶۰ به همت چند تن از دانشمندان در آکسفورد پی ریزی گردید. به عقیده کونت اهمیت انجمن پادشاهی لندن و فرهنگستان علوم پاریس در آن است که سازمان‌های فراوان دیگری از آنها به وجود آمدند. اهداف این دو انجمن عبارت بودند از:

۱. کمک به آزمایش‌های علمی که توسط اعضاء صورت می‌گرفت
 ۲. عرضه نتایج آزمایشات و انتقال تجربیات به دیگران و فراهم آوردن امکان بحث و بررسی در خصوص افکار و اندیشه‌های نوین.
- این انجمن‌های علمی به هزینه خود هیأت‌هایی را به اطراف جهان اعزام می‌کردند که دستاوردهای این تحقیقات و آزمایشات اهمیت فراوان در گسترش علم داشت. در این راستا انتشار مجله و اطلاع‌رسانی در خصوص نتایج تحقیقات به‌دست آمده به جهانیان از مهم‌ترین دستاوردهای علمی این مجامع به شمار می‌آیند.

پیش از تشکیل انجمن سلطنتی معمول نبود که کارهای پژوهشی قبل از انتشار مورد بررسی و ارزشیابی انتقادی قرار بگیرد؛ اما در گردهمایی‌های انجمن سلطنتی مقالات ارائه می‌شدند و آزادانه مورد بحث و بررسی قرار می‌گرفتند و سپس در قالب نشریاتی منظم منتشر می‌شدند. البته گاهی نیز آثار علمی به صورت کتاب یا جزوه به هزینه مولف منتشر می‌شدند که انجام آن دشوار بود. اما نظام نشریه‌ای که انتشار به صورت فردی را تحت الشعاع قرار داد، ابتدا از فعالیت انجمن‌های فلسفی سرچشمه گرفت و بعدها در نتیجه افزایش انجمن‌های علمی و نیاز آنها به داشتن ارتباط سریع با کلیه اعضا به میزان وسیعی گسترش یافت. هودسن انجمن سلطنتی را نماد انجمن‌های علمی جهان می‌داند و معتقد است که سنگ بنای اولیه انجمن در سال ۱۶۴۵ به وسیله گروهی از هواداران و مشتاقان علوم تجربی در لندن گذاشته شد. (براری، ۱۳۸۹: ۲۶-۲۵)

در دوران معاصر نیز گسترش سازمان‌های غیردولتی و انجمن‌های علمی در اوایل قرن ۲۰ و به ویژه پس از جنگ جهانی دوم آغاز گردید. تشکیل سازمان ملل متحد در سال ۱۹۴۵ در رشد صعودی سازمان‌های غیردولتی تأثیر بسیار داشته است. به ویژه آنکه ماده ۷۱ منشور سازمان ملل فضایی را برای مشاوره و رایزنی به سازمان‌های غیردولتی اختصاص داده است. این نقش به ویژه در آغاز هزاره سوم و اهمیت جایگاه انجمن‌های علمی و تأثیر آنها بر توسعه علمی جوامع قابل توجه است.

سازماندهی و شکل‌گیری انجمن‌های علمی دانش سیاسی در این دوران به اوایل قرن ۲۰ میلادی باز می‌گردد. انجمن علوم سیاسی آمریکا به عنوان قدیمی‌ترین انجمن علوم سیاسی در جهان در سال ۱۹۰۴ با هدف گسترش آگاهی‌های سیاسی، حمایت از آموزش علوم سیاسی و توسعه و ارتقای دانش اندیشمندان این حوزه شکل گرفت. این انجمن با توجه به قدمت آن، بر روند شکل‌گیری دیگر انجمن‌های علمی در نقاط مختلف جهان تأثیر بسیار داشته است. (Kurian, 2011: 1282-1286) اما رشد سازمان‌های غیردولتی و انجمن‌های علمی از دهه ۱۹۹۰ شتاب بیشتری گرفت. (Karns, Mingst & Colo, 2010: 230) و بسیاری از کشورهای در حال توسعه نیز با این فرایند همراه شدند.

انجمن‌های علمی در ایران؛ روند توسعه‌ای پویا

تشکیل انجمن‌های علمی در ایران با تشکیل جمعیت فیزیک و شیمی ایران در سال ۱۳۱۰ با اجتماع تعداد کمی از فیزیکدانان کشور در آزمایشگاه فیزیک دانشکده علوم دانشسرای عالی آغاز شد. اما دیری نگذشت که به علت نبود ارتباطی منسجم و تعریف شده میان اعضاء، فعالیت این انجمن متوقف شد.

در حدود سال ۱۳۲۰ کانون مهندسين ایران، مجمع وکلای دادگستری و انجمن مامایی ایران نیز فعالیت خود را آغاز کردند. در دهه ۱۳۳۰ انجمن پزشکی فعالیت خود را شروع و در سال ۱۳۴۰ به انتشار نشریات مختلف گروه‌های پزشکی اقدام کرد. در این دوره که دوره اول فعالیت انجمن‌های علمی ایران نامیده می‌شود، گروه‌های کشاورزی، علوم پایه و علوم انسانی فعالیت چشمگیری نداشتند. البته در این دوره محفل‌های خصوصی و غیررسمی از استادان و دانشوران نیز تشکیل شد. دوره دوم فعالیت انجمن‌های علمی سال‌های ۱۳۴۰ تا ۱۳۷۰ را در بر می‌گیرد. در این دوره نقش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در تشکیل انجمن‌های علمی محسوس بود. در واقع بیشتر انجمن‌های علمی با کمک این وزارتخانه تشکیل شدند. این امر نتیجه آگاهی از نقش انجمن‌ها در پیشبرد علم بود. شکل‌گیری انجمن‌هایی مانند انجمن ریاضی، انجمن مدیریت، انجمن حسابداری و انجمن روان‌شناسی با کمک وزارت علوم در آن سال‌ها و تصویب طرح تشکیل انجمن‌های علمی از سوی شورای هماهنگی دانشگاه‌ها جلوه‌های بارز آن رویکرد است. به این ترتیب تا سال‌های ۱۳۵۷ تعداد ۷۸ انجمن علمی در گروه‌های علوم پزشکی، علوم پایه، کشاورزی، فنی و مهندسی و علوم انسانی فعالیت خود را آغاز کردند.

دور سوم از سال‌های ۱۳۷۰ آغاز شد. در مهرماه آن سال شورای عالی انقلاب فرهنگی مصوبه ۲۶۲ را صادر کرد. براساس این مصوبه صدور مجوز تأسیس انجمن‌های علمی، تجدید پروانه و نظارت بر عملکرد انجمن‌ها، بسته به مورد، برعهده وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و

فرهنگ و ارشاد اسلامی نهاده شده است. براساس مصوبه ۲۶۲ هم‌اکنون کمیسیون انجمن‌های علمی ایران در حوزه معاونت پژوهشی وزارت علوم صدور مجوز تأسیس انجمن‌های علمی غیرپزشکی را برعهده دارد. (نژاد نوری، براری، ۱۳۸۹: ۲۲۰-۲۱۹)

براساس آمار ارائه‌شده از سوی کمیسیون انجمن‌های علمی، تا پایان ۱۳۸۹ از مجموع ۲۳۲ انجمن علمی ثبت شده، گروه علوم انسانی با ۷۶ و گروه فنی و مهندسی با ۶۸ انجمن بالاترین تعداد را به خود اختصاص داده است که مویید نیازها و تمایل فعالان این حوزه در ایجاد تشکل‌های علمی می‌باشد. همچنین به ترتیب گروه کشاورزی با ۳۴ انجمن، گروه بین رشته‌ای با ۲۷، گروه علوم پایه با ۲۵ و گروه هنر با ۲ انجمن در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

جدول شماره ۲. آمار انجمن‌های علمی کشور به تفکیک سال و گروه

طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۱

سال	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹
علوم پایه	۹	۱۰	۱۲	۱۳	۱۴	۲۳	۲۴	۲۳	۲۵
فنی و مهندسی	۴۳	۴۶	۴۶	۴۹	۵۰	۵۷	۶۳	۶۷	۶۸
علوم انسانی	۲۵	۲۹	۳۳	۳۴	۳۷	۵۶	۶۲	۶۸	۷۶
کشاورزی	۱۰	۱۳	۱۵	۱۹	۲۰	۲۴	۲۸	۳۱	۳۴
بین‌رشته‌ای	۲۲	۲۶	۳۸	۴۴	۳۹	۱۷	۲۰	۲۵	۲۷
هنر	-	-	-	-	-	-	-	۱	۲
جمع کل	۱۰۹	۱۲۴	۱۴۴	۱۵۹	۱۶۰	۱۷۷	۱۹۷	۲۱۵	۲۳۲

بررسی آمار فوق و نگاهی به تعداد انجمن‌های علمی نشان‌دهنده آن است که روند رو به رشد انجمن‌های علمی در ایران در سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۹ همواره صعودی بوده است. در بررسی فعالیت گروه‌های تخصصی انجمن‌های علمی تا پایان سال ۱۳۸۸ گروه فنی و مهندسی با انتشار ۶۶۸ شماره نشریه، برگزاری ۱۱۰ همایش و سمینار، برگزاری ۲۷۱ دوره آموزشی و ۲۴۰ کارگروه تخصصی و همچنین برگزاری ۲۶۰ سخنرانی علمی فعال‌ترین گروه محسوب می‌شود. همچنین براساس آمار گردآوری شده

تا پایان مرداد ماه ۱۳۸۹ قریب به ۴۵۰ نشریه علمی - پژوهشی مجوز نشر دریافت کرده‌اند؛ که از این تعداد ۱۳۸ نشریه توسط انجمن‌های علمی و یا تحت مدیریت آنها منتشر می‌گردد. با بررسی آمار از مجموع ۱۳۸ نشریه نیز گروه علوم انسانی با ۶۰ نشریه در جایگاه نخست و به دنبال آن گروه فنی و مهندسی با ۳۶ نشریه، گروه علوم پایه با ۲۳ نشریه و گروه کشاورزی با ۱۸ نشریه در مرتبه دوم تا چهارم قرار دارند. از مجموع ۱۳۸ نشریه علمی - پژوهشی، ۶ نشریه (ISI) توسط انجمن‌های علمی ایران منتشر می‌گردد. (گزارش عملکرد انجمن‌های علمی ایران، کمیسیون انجمن‌های علمی ایران در سال ۱۳۸۹)

جدول شماره ۳. فعالیت گروه‌های تخصصی انجمن‌های علمی ایران در سال ۱۳۸۸

فعالیت گروه	انتشارات	همایش‌ها و سمینارها	دوره آموزشی	کارگاه تخصصی	سخنرانی‌های علمی
علوم پایه	۸۹	۵۲	۲۷	۷۳	۵۶
فنی و مهندسی	۶۶۸	۱۱۰	۲۷۱	۲۴۰	۲۶۰
علوم انسانی	۲۸۰	۱۱۶	۱۱۹	۱۳۲	۲۱۴
کشاورزی	۵۴	۳۴	۱۱	۴۵	۳۵
بین‌رشته‌ای	۴۶	۳۰	۲۶	۴۱	۴۸
جمع	۱۱۳۷	۳۴۲	۴۵۴	۵۳۱	۶۱۳

جدول شماره ۴. آمار نشریات علمی - پژوهشی انجمن‌های علمی

ردیف	نام گروه	تعداد نشریات علمی - پژوهشی
۱	علوم پایه	۲۳
۲	فنی و مهندسی	۳۶
۳	علوم انسانی	۶۰
۴	کشاورزی	۱۸
۵	هنر	۱

بر طبق آمار ارائه‌شده از سوی کمیسیون انجمن‌های علمی و مقایسه آنها در سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸، عملکرد انجمن‌های علمی نسبت به سال ۱۳۸۷، ۳۳ درصد رشد داشته است. از مهم‌ترین عوامل بسط و گسترش فعالیت انجمن‌های علمی و افزایش تعداد

آنها می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱. افزایش تعامل متقابل بین دانش‌پژوهان و متخصصان حوزه‌های علمی
۲. تعامل نظام علمی کشور با دیگر نهادهای اجتماعی
۳. اهمیت نقش نظارتی علم در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های راهبردی
۴. گسترش رویکردهای علمی و لزوم بهره‌گیری از توان علمی متخصصان در ارائه راهکارها
۵. الزامات و ظرفیت‌های ارتباطی - اطلاعاتی در عصر جهانی شدن به ویژه مشاهده و کسب تجربه از انجمن‌های علمی دیگر کشورها و کارکردها و تأثیرات آنان در راستای تحقق اهداف این نهادهای تأثیرگذار، برنامه سوم توسعه در ماده ۱۵۷ بر حمایت از فعالیت سازمان‌های غیردولتی که در زمینه جوانان فعالیت می‌کنند تأکید داشت؛ و همچنین برنامه پنجم توسعه در ماده ۱۸ تصریح می‌دارد که دولت به منظور گسترش حمایت‌های هدفمند مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران علمی و فناوری اقدامات زیر را انجام می‌دهند:

- ایجاد سازوکارهای مناسب برای افزایش سهم مشارکت انجمن‌های علمی، نخبگان و استعدادهای برتر در تصمیم‌سازی‌ها و مدیریت کشور
- ایجاد سازوکار لازم برای مشارکت انجمن‌های علمی، نخبگان و دانشمندان کشور در همایش‌ها، کنفرانس‌ها و مجامع علمی و پژوهشی بین‌المللی و برتر جهان و بهره‌گیری از توانمندی‌های دانشمندان و نخبگان ایرانی در جهان و فراهم آوردن فرصت‌های مطالعاتی مناسب در داخل و خارج از کشور.

بررسی سه انجمن علمی منتخب

انجمن علوم سیاسی ایران

اولین تلاش‌ها برای ایجاد انجمن علوم سیاسی ایران با هدف بالابردن سطح و گسترش دانش سیاسی و بهبود کیفیت آموزش سیاسی، در اواسط دهه ۱۳۵۰ انجام شد. پیگیری‌های هیأت مؤسس اگرچه در نهایت به ثبت انجمن در سال ۱۳۵۵ منجر شد و

دفتر آن نیز در سازمان برنامه و بودجه تعیین گردید، اما انجمن علوم سیاسی تا دهه ۱۳۸۰ هـ ش هیچ‌گونه فعالیتی نداشت و در فضای جریان‌های سیاسی حاکم بر ایران حذف گردید. پیگیری برای تأسیس و احیای دوباره انجمن علوم سیاسی از سال ۱۳۸۰ توسط دکتر مجتبی مقصودی آغاز شد و با در راینی با دیگر اساتید دانشگاهی با تمهید هیأت مؤسس ۱۹ نفره تلاش برای کسب مجوز را آغاز کرد و بعد از مدتی با دریافت موافقتنامه کمیسیون انجمن‌های علمی ایران در سال ۱۳۸۲ وارد مرحله‌ای نوین گردید که در نهایت در سال ۱۳۸۳ با ثبت انجمن در اداره کل ثبت شرکت‌های سازمان اسناد و املاک، انجمن علوم سیاسی ایران فعالیت خود را آغاز نمود. (مقصودی، ۱۳۸۴: ۹-۸)

اهداف و خط‌مشی‌ها

اهداف و خط‌مشی‌های انجمن علوم سیاسی براساس فصل اول ماده ۱ اساسنامه این انجمن تدوین و تنظیم شده است. این ماده تصریح می‌دارد که به منظور گسترش و پیشبرد و ارتقای علمی اعضای انجمن و توسعه کیفی نیروهای متخصص و بهبود بخشیدن به امور آموزشی و پژوهشی در زمینه‌های علوم سیاسی و حوزه‌های مرتبط، انجمن علوم سیاسی ایران تشکیل می‌گردد. لذا به منظور نیل به هدف‌های مذکور براساس ماده ۵ از فصل دوم این اساسنامه، انجمن اهداف خود را براساس چند محور تبیین می‌نماید:

۱. انجام تحقیقات علمی و فرهنگی در سطح ملی و بین‌المللی با محققان و متخصصانی که به گونه‌ای با علم سیاست و رشته‌های مربوط به آن سروکار دارند.
۲. همکاری با نهادهای اجرایی، علمی، پژوهشی در زمینه ارزیابی و بازنگری و اجرای طرح‌ها و برنامه‌های مربوط به امور آموزش و پژوهش در زمینه علمی موضوع فعالیت انجمن

۳. ترغیب و تشویق پژوهشگران و تجلیل از محققان و استادان ممتاز

۴. ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی و فنی

۵. برگزاری گردهمایی ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی

۶. انتشار کتب و نشریات

فعالیت‌ها و عملکرد انجمن

انجمن علوم سیاسی در سال ۱۳۸۴ فعالیت‌های خود را با برگزاری سه نشست از سلسله نشست‌های علمی به منظور بررسی آسیب‌شناسی دروس مبانی علم سیاسی و روش تحقیق در علوم سیاسی در دانشگاه تهران و تربیت مدرس آغاز نمود. در این سال اولین شماره فصلنامه انجمن نیز با عنوان «پژوهشنامه علوم سیاسی» و «خبرنامه انجمن» با هدف اطلاع‌رسانی اعضا منتشر گردید. از سال ۱۳۸۶ انجمن اقدام به برگزاری همایش‌های تخصصی سالانه خود به منظور بررسی موانع و مشکلات رشته علوم سیاسی، با رویکردی نوین به مسائل مرتبط با این حوزه علمی نمود که در سال‌های بعد استمرار یافت و در حال حاضر به بخشی از هویت این انجمن تبدیل شد و به بزرگ‌ترین تجمع جامعه دانش سیاسی کشور ارتقاء یافت. این همایش‌های پنجگانه عبارتند از: «وضعیت آموزش و پژوهش علوم سیاسی و روابط بین‌الملل در ایران»، «آموزش علوم سیاسی؛ چشم‌انداز و راه‌کارها»، «پژوهش در حوزه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل در ایران»، «ایران، سیاست، آینده‌شناسی» و «رویکردی ایرانی به دانش سیاست» در اواخر اردیبهشت و خرداد سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۰ در دانشگاه تهران و خانه هنرمندان برگزار گردید. دیگر فعالیت‌های انجمن در طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۰ به شرح زیر می‌باشد:

- انتشار مجموعه مقالات همایش سال ۱۳۸۶ و ۵ جلد چکیده مقالات همایش‌های سالانه انجمن
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی شامل؛ تحلیل گفتمان، آینده‌پژوهی، مهارت‌های مذاکرات بین‌المللی، جست‌وجوی پیشرفته در اینترنت، پروپوزال نویسی، فن ترجمه، روزنامه‌نگاری سیاسی و اندیشه سیاسی
- برگزاری نشست‌های نقد و بررسی کتاب‌های مرتبط با دانش سیاسی
- ارائه سخنرانی دو عضو هیأت مدیره در نمایشگاه هفته فناوری در ۱۳۸۹
- انتشار ۲۲ شماره از فصلنامه علمی - پژوهشی «پژوهشنامه علوم سیاسی»

- امضا، تفاهم‌نامه با پژوهشکده مطالعات فرهنگی - اجتماعی، معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی. واحد تبریز، دانشگاه پیام نور و انجام همکاری‌های مشترک با انجمن جامعه‌شناسی ایران و انجمن دوستداران میراث فرهنگی (افراز) و ناشرهایی چون بیدگل
- انتشار یک شماره خبرنامه به صورت مکتوب در سال ۱۳۸۶ و ۲ شماره گاهنامه الکترونیک از اسفند ۱۳۸۹ تا بهار ۱۳۹۰
- برگزاری مشترک نشست علمی «بررسی ابعاد سیاسی و بین‌المللی تهاجم اسرائیل به غزه» و «شصتمین سالگرد ملی شدن صنعت نفت» در دانشگاه تهران و فرهنگسای نیوران در دی ۱۳۸۶ و اسفند ۱۳۸۹
- برگزاری نشست «چشم‌انداز فعالیت‌های انجمن علوم سیاسی ایران» در خانه هنرمندان در آبان ۱۳۸۹
- انجام پروژه «ممیزی مطالعات استراتژیک و راهبردی در ایران» برای معاونت فناوری ریاست جمهوری و برگزاری چهار نشست علمی مرتبط با این پروژه با عنوان: «پیشینه مطالعات امنیتی و راهبردی در ایران»، «آسیب‌شناسی مطالعات امنیتی / راهبردی در ایران با تمرکز بر نیروی انسانی، سبک مدیریت و محصولات تولیدی» «سرفصل‌های مطلوب، هیأت علمی مسلط و نظام پذیرش دانشجویان شایسته در رشته مطالعات امنیتی - راهبردی»، «روند معقول و مطلوب برای راه‌اندازی رشته تحصیلی مطالعات امنیتی - با تمرکز بر الزامات بومی»
- آغاز دو پروژه مطالعاتی مصوب با عنوان «بررسی مطالعات علوم سیاسی در ایران» و «سیاست‌های کلی توسعه سیاسی در ایران» از اواسط سال ۱۳۹۰
- برگزاری همایش مشترک «همایش فضای مجازی و سیاست» در تبریز در آبان ۱۳۹۰
- در اختیار داشتن سایت فعال

جدول شماره ۵. آمار فعالیت علمی - پژوهشی و آموزشی انجمن علوم سیاسی

(۱۳۸۲-۱۳۹۰)

انتشارات	همایش‌ها و سمینارها	کارگاه‌های تخصصی	سخنرانی‌های علمی	نشست‌های علمی	نقد و بررسی کتاب
۲۸	۶	۸	۲	۱۰	۴

انجمن علوم سیاسی در حال حاضر دارای بیش از ۲۰۰ عضو حقیقی و حقوقی به‌عنوان اعضاء پیوسته و ۳۰ حدود نفر عضو دانشجویی می‌باشد. انجمن در سال ۱۳۸۸ با ۴۸ امتیاز داری رتبه B شد و پیش‌بینی می‌شود این انجمن در سال ۱۳۸۹ به کسب رتبه A نایل آید. (این ارزیابی در زمستان ۱۳۹۰ اعلام خواهد شد)

جدول شماره ۶. امتیاز و رتبه انجمن علوم سیاسی در سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۸

رتبه	رتبه	رتبه	رتبه	رتبه	امتیاز	امتیاز	امتیاز	امتیاز	امتیاز
رتبه ۸۸	رتبه ۸۷	رتبه ۸۶	رتبه ۸۵	رتبه ۸۴	سال ۸۸	سال ۸۷	سال ۸۶	سال ۸۵	سال ۸۴
B	C	C	C		۴۸	۳۳	۳۴	۲۶.۵	۹

انجمن ایرانی روابط بین‌الملل

در سال ۱۳۸۲ شماری از اساتید رشته روابط بین‌الملل با هدف نهادینه کردن این رشته علمی در کشور، اقدام به هم‌اندیشی و همکاری‌های مشترک علمی به منظور تأسیس انجمن نمودند. تحقق این امر سرانجام با پیگیری‌های دکتر مهدی ذاکریان در اسفند ماه ۱۳۸۵ و با تصویب وزارت علوم امکان‌پذیر شد و در آذر ۱۳۸۶ با ثبت انجمن در اداره ثبت شرکت‌ها و تأیید نهایی وزارت علوم، انجمن ایرانی روابط بین‌الملل فعالیت‌های علمی خود را آغاز نمود.

اهداف و خط‌مشی‌ها

انجمن به منظور تحقق برنامه‌های مندرج در اساسنامه و تدوین و تنظیم راهبردهای

علمی خود اهداف زیر را مد نظر قرار داده است.

۱. تقویت ارتباطات استادان این رشته و ارتقای موقعیت و جایگاه رشته روابط بین‌الملل در داخل
۲. تقویت نگاه ایرانی به روابط بین‌الملل و تقویت همکاری‌های بین‌المللی
۳. گسترش، پیشبرد و ارتقاء علمی - کاربردی دانشگاهیان و مجریان تصمیم‌گیرنده کشور
۴. توسعه کیفی نیروهای متخصص و بهبود بخشیدن به امور آموزشی و پژوهشی در زمینه‌های روابط بین‌الملل، علوم سیاسی و مطالعات بین‌المللی

فعالیت‌ها و عملکرد انجمن

انجمن ایرانی روابط بین‌الملل فعالیت خود را با برگزاری دو میزگرد با هدف بررسی «نظام انتخاباتی آمریکا و انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۰۸» و «انتخابات در کشورهای اسلامی و نقش آن در تقویت جنبه‌های دموکراتیک» در بهمن و اسفند ماه ۱۳۸۶ با همکاری اساتیدی از دانشگاه‌های مادرید اسپانیا و مک‌گیل کانادا آغاز نمود. از سال ۱۳۸۸ نیز انجمن اقدام به برگزاری همایش‌های تخصصی با هدف بررسی ابعاد و زوایای این حوزه مطالعاتی نمود. از دیگر فعالیت‌های انجمن روابط بین‌الملل موارد زیر قابل توجه می‌باشد:

- ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی و آموزش همگانی
- برگزاری نشست‌های تخصصی نقد و بررسی کتاب در حوزه‌های سیاسی و روابط بین‌الملل
- عقد تفاهم‌نامه همکاری با دانشگاه‌ها و مراکز علمی
- برگزاری همایش‌ها و سمینارهای علمی
- تشکیل و فعال‌سازی ۷ گروه علمی شامل؛ حقوق و سازمان‌های بین‌المللی، نظریه‌های روابط بین‌الملل، دیپلماسی و سیاست خارجی، مطالعات جهان اسلام، اقتصاد سیاسی بین‌الملل، امنیت بین‌الملل، شبیه‌سازی در روابط بین‌الملل

- برگزاری نشست تخصصی «انجمن‌های علمی و نقش آنها در حوزه بین‌الملل»
در هفته پژوهش در سال ۱۳۸۹
- تأسیس و راه‌اندازی کرسی اسلام و روابط بین‌الملل در دانشگاه گیلان و همچنین حمایت از تشکیل قطب علمی دولت و روابط بین‌الملل اسلامی در دانشگاه علامه طباطبایی
- همکاری با پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم در برگزاری همایش علمی «روش‌ها و رهیافت‌های نوین در آموزش و پژوهش رشته روابط بین‌الملل» در اردیبهشت ۱۳۸۷
- انتشار ۸ شماره از خبرنامه روابط بین‌الملل و انتشار فصلنامه مطالعات بین‌المللی (ISJ)
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی شامل؛ جست‌وجوی پیشرفته در اینترنت، متون تخصصی روابط بین‌الملل و نقد فیلم با عنوان «ایران‌هراسی و اسلام‌هراسی»
- انجام طرح ارزیابی و ممیزی وضعیت موجود رشته روابط بین‌الملل در دانشگاه‌های ایران
- برگزاری نشست مشترک علمی «بررسی ابعاد سیاسی و بین‌المللی تهاجم اسرائیل به غزه»، «رسانه و فوتبال» و «نقش رسانه در بازتاب نقض حقوق کودکان فلسطینی»
- نشست و هم‌اندیشی با معاون آموزش و پژوهش وزارت امور خارجه در اردیبهشت ۱۳۸۹
- برگزاری سمینار «امکان‌سنجی تئوری‌پردازی دینی - ایرانی در عرصه روابط بین‌الملل» با همکاری شاخه دانشجویی انجمن در آذر ۱۳۸۹
- برگزاری همایش‌های مشترک «اسلام و روابط بین‌الملل» در رشت، «هویت ملی و مذهبی ایرانیان در دوره صفویه و تأثیر آن بر روابط بین‌الملل» در اصفهان و «اخلاق و روابط بین‌الملل» در تهران

■ انتشار دیدگاه‌ها و خواسته‌های علمی از نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری
در خرداد ۱۳۸۸

- نشست‌های مشترک با منطقه آزاد انزلی و دانشگاه اصفهان
- برگزاری برنامه‌های شب ملل
- برگزاری همایش «وضعیت نظام بین‌الملل موجود و مطلوب» در بهمن ۱۳۸۹
- راه‌اندازی کمیته رفاهی و صنفی
- تشکیل شاخه‌های دانشجویی در دانشگاه‌های مختلف کشور
- برگزاری مراسم «بزرگداشت روز جهانی نلسون ماندلا» در سال ۱۳۹۰
- در اختیار داشتن سایت فعال

**جدول شماره ۷. آمار فعالیت علمی - پژوهشی و آموزشی انجمن ایرانی روابط بین‌الملل
(۱۳۸۲-۱۳۹۰)**

انتشارات	همایش‌ها و سینارها	کارگاه‌های تخصصی	نشست‌های علمی	سخنرانی‌های علمی	نقد و بررسی کتاب
۳	۶	۵	۶	۲	۳

انجمن ایرانی روابط بین‌الملل دارای ۱۴۰ عضو پیوسته، ۲۱ عضو وابسته و ۱۲۰ عضو دانشجویی می‌باشد. انجمن در حال حاضر با کسب ۷۶.۲۵ امتیاز دارای رتبه A می‌باشد.

جدول شماره ۸. امتیاز و رتبه انجمن ایرانی روابط بین‌الملل در سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۸۴

امتیاز سال ۸۶	امتیاز سال ۸۷	امتیاز سال ۸۹	رتبه ۸۶	رتبه ۸۷	رتبه ۸۸
۲۳.۲۵	۳۳	۷۶.۲۵	D	C	A

انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد

انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد به منظور شناسایی و آموزش و پژوهش پیرامون موضوعات مربوط به سازمان ملل با توجه به نقش روزافزون این سازمان در

تحولات و تعاملات نظام بین‌الملل، توسط دکتر نسرین مصفا با همکاری اساتید حقوق و سازمان‌های بین‌المللی ایران در سال ۱۳۷۸ شکل گرفت و با کسب مجوز رسمی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری پس از ثبت شرکت‌ها در بهمن ماه ۱۳۸۰ فعالیت خود را آغاز نمود.

اهداف و خط‌مشی‌ها

اهداف و خط‌مشی‌های اعلام شده از سوی انجمن نشان‌دهنده رویکردی علمی در تعامل با نهادهای اجرایی و مراکز علمی می‌باشد. این اهداف عبارتند از:

■ به انجام رساندن تحقیقات علمی و فرهنگی در سطح ملی و بین‌المللی با محققان و متخصصانی که به گونه‌ای با مطالعات نظام سازمان ملل متحد هستند.

■ همکاری با نهادهای اجرایی، علمی و پژوهشی در زمینه ارزیابی و بازنگری طرح‌ها و برنامه‌های مربوط به امور آموزش و پژوهش در زمینه‌های علمی موضوع فعالیت انجمن

■ ترغیب و تشویق پژوهشگران و تجلیل از محققان و استادان ممتاز

■ ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی

■ برگزاری گردهمایی‌های علمی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی

■ انتشار کتب و نشریات علمی

فعالیت و عملکرد انجمن

فعالیت‌های علمی انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل در سال ۱۳۸۰ با برگزاری نشست‌های پیرامون «تحول در صلاحیت شورای امنیت» آغاز شد؛ و از سال ۱۳۸۱ انجمن سلسله نشست‌هایی را در راستای بررسی پیرامون موضوعات مورد توجه سازمان ملل ادامه داد. نخستین همایش انجمن با موضوع «سازمان ملل متحد و مقابله با بی‌کیفری» در سال ۱۳۸۵ برگزار گردید. برخی از دیگر فعالیت‌های انجمن عبارتند از:

■ سخنرانی‌های علمی و بین‌المللی

- انتشار ۱۴ شماره خبرنامه و مجموعه مقالات
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی شامل؛ گزارش دبیرکل ملل متحد، آشنایی با مبانی اهداف هزاره و تحول در وظایف دبیرکل سازمان ملل
- برگزاری مراسم «سالروز تأسیس سازمان ملل» با همکاری مرکز اطلاعات سازمان ملل در سال‌های ۱۳۸۱، ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳
- اجرای برنامه‌های سخنرانی با بررسی موضوعات مختلف در حوزه سازمان ملل از جمله؛ «تحول در مفهوم نظام حقوقی ملل متحد» و «نظارت مشورتی دیوان بین‌المللی دادگستری و سازمان ملل متحد» در سال‌های ۱۳۸۱ و ۱۳۸۳
- برگزاری نشست‌هایی در حوزه‌های مربوط به سازمان ملل از جمله؛ «اداره مطلوب امور؛ بنیان ارتقاء حقوق بشر» و «گذار از عصر همکاری بین‌المللی به همبستگی در فرایند جهانی شدن و تحول مفهوم دولت» و «بررسی و نقد قطعنامه ۱۷۰۱ در مورد جنگ اسرائیل و حزب‌الله لبنان از منظر حقوق بین‌الملل»
- چاپ گزارش کارگاه آموزش «جهان امن‌تر، مسئولیت مشترک» و میزگرد «نهادهای جدید سازمان ملل متحد»
- برگزاری میزگردهای مرتبط با حوزه فعالیت سازمان ملل پیرامون؛ «نهادهای جدید سازمان ملل متحد» و «شناخت و تأثیر ابعاد سیاست‌های جهانی و عملکرد سازمان ملل متحد؛ نگاه به فاجعه رواندا» در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵
- اجرا و برگزاری «مراسم نکوداشت استاد محمود صور اسرافیل» در سال ۱۳۸۶
- برنامه نشست و بررسی «نشست ملل متحد و تغییرات آب‌وهوایی» و «امنیت انسانی و مسئولیت جهانی» در سال ۱۳۸۶
- برگزاری همایش‌های تخصصی «نقش دیوان بین‌المللی دادگستری در تداوم و توسعه حقوق بین‌الملل» و «حمایت از اموال تاریخی از منظر حقوق بین‌الملل» در سال‌های ۱۳۸۶، ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰
- برگزاری سخنرانی‌های تخصصی و نشست‌های علمی در سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۰

■ ارائه سخنرانی در هفته پژوهش با موضوع «تأثیر انجمن‌های علمی در روابط بین‌الملل از دیدگاه جامعه‌شناسی سیاسی» در ۱۳۸۹

■ مشارکت در میزگرد «انجمن‌های علمی و نقش آنها در حوزه بین‌الملل» در ۱۳۸۹

■ برگزاری نشست‌های علمی در حوزه‌های مرتبط با سازمان ملل

جدول شماره ۹. آمار فعالیت علمی - پژوهشی و آموزشی انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل (۱۳۸۲-۱۳۹۰)

انتشارات	همایش‌ها و سمینارها	کارگاه‌های تخصصی	نشست‌های علمی	سخنرانی‌های علمی
۴	۴	۳	۱۰	۵

انجمن سازمان ملل دارای ۶۸ عضو پیوسته، ۶۰۰ عضو وابسته و دانشجویی و ۱ عضو حقوقی می‌باشد؛ و در حال حاضر با کسب ۲۱.۰۰ امتیاز دارای رتبه C می‌باشد.

جدول شماره ۱۰. امتیاز و رتبه انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل در سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۸

رتبه	امتیاز	امتیاز	امتیاز	امتیاز	امتیاز	امتیاز سال‌های	رتبه	رتبه	رتبه	رتبه	رتبه
سال ۸۳	سال ۸۴	سال ۸۵	سال ۸۶	سال ۸۷	۸۸-۸۹	۲۱.۰۰	-	C	C	C	C
۳۳	۲۶.۵	۲۴.۲۵	۴۰.۲۵	۲۱							

شناخت ظرفیت‌های مشترک؛ تدبیری بر فرصت‌ها

براساس ماده ۱ از فصل اول اساسنامه انجمن‌های علمی ایران، پیشبرد و ارتقای علمی، بهبود بخشیدن به امور آموزشی و پژوهشی، به‌عنوان اهداف اولیه انجمن‌های علمی در نظر گرفته شده است. لذا انجمن‌ها همواره سعی دارند در راستای تحقق بخشیدن به این اهداف و در نهایت حصول توسعه علمی در کشور و همگامی با رشد و گسترش

علم در جهان، برنامه‌ها و چهارچوب‌های فکری خود را ترسیم و تنظیم نمایند. ظرفیت‌های مشترک انجمن‌های علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و مطالعات سازمان ملل به دلیل اشتراکات بسیار در حوزه‌های مطالعاتی و اهداف و برنامه‌های اجرایی، نقش شایان توجهی را در رشد علمی و کاربردی کشور در ده سال آینده می‌توانند ایفا نمایند. به ویژه ارتقاء دانش سیاسی، تعامل سازنده با نظام بین‌الملل و تأثیرگذاری بر ساختارهای اجرایی کشور در این راستا قابل توجه می‌باشند. لذا همکاری و همفکری سه انجمن مورد مطالعه می‌تواند ساختارهای سیاسی و آموزشی را متأثر از کارویژه‌های خود نماید. که در چند محور مورد بررسی قرار می‌گیرد.

الف - تشکیل کارگروه‌های مشترک

تشکیل کارگروه‌های علمی بین انجمن‌های مورد مطالعه در حوزه‌های مشترک علمی با هدف گسترش روابط علمی در زمینه‌های مختلف دانش سیاسی، همکاری‌های بین‌المللی و رویکردهای سازمان ملل در قبال تحولات محیط بین‌المللی و بسط و گسترش حوزه نفوذ این انجمن‌ها در ساختارهای اجرایی و سیاست‌سازی صورت می‌گیرد. این امر سبب خواهد شد تا با بهره‌گیری از نیروهای متخصص، اشتراکات و توانمندی‌های علمی، گام‌های مؤثرتری را در راستای بهبود جایگاه انجمن در رشد علمی کشور برداشته شود.

ب - تفاهم‌نامه همکاری‌های علمی - پژوهشی

تفاهم‌نامه همکاری‌های علمی - پژوهشی به منظور توسعه مشارکت‌های علمی و تحقیقاتی، بهره‌گیری از ظرفیت‌های پژوهشی و آموزشی در حوزه‌های مختلف علوم صورت می‌گیرد. امضای تفاهم‌نامه همکاری میان سه انجمن مورد مطالعه در راستای تحقق اهداف توسعه و رشد علمی کشور در زمینه برگزاری همایش‌ها، نشست‌ها و کارگاه‌های تخصصی، همکاری علمی و پژوهشی در زمینه انتشار مشترک نشریات

علمی، اطلاع‌رسانی تخصصی و توسعه همکاری نهادهای مدنی، افزایش توان علمی متخصصان و دانش‌پژوهان، برای ورود به عرصه‌های تصمیم‌گیری و کاربردی کردن علوم، از مهم‌ترین دستاوردهای این تفاهم‌نامه‌های علمی به شمار می‌آیند.

ج - تشکیل کمیته توسعه فعالیت‌های منطقه‌ای و بین‌المللی

یکی از عوامل مؤثر در رشد علمی کشورها توسعه انجمن‌های علمی در سطح بین‌المللی می‌باشد. این امر به ویژه در مورد سه انجمن مذکور و با توجه به حوزه تخصصی آنها که تعامل بین‌المللی را ایجاب می‌نماید، ضرورت بیشتری می‌یابد. تشکیل کمیته سه جانبه با هدف توسعه فعالیت‌های بین‌المللی انجمن‌های علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و سازمان ملل در راستای تأثیرگذاری بر روندها و مقتضیات نظام بین‌الملل و تعامل با تحولات گسترده در این عرصه از اهمیت بسیاری برخوردار است. ارتباط و همکاری با دیگر انجمن‌های علمی جهان و به ویژه با کشورهای منطقه به منظور توسعه همکاری‌های علمی و پژوهشی و اجرای پروژه‌های مشترک، گام دیگری در توسعه رشد علمی کشور به شمار می‌آید.

امروزه بسیاری از انجمن‌های علمی جهان با تمرکز بر روی موضوعات مهم و اساسی چون دموکراسی، حقوق بشر و جامعه مدنی و بررسی تأثیرات آنها در دیگر کشورها و بهره‌گیری از دستاوردهای علمی دیگر مراکز علمی در سراسر جهان در توسعه رویکردهای علمی به موضوعات و مفاهیم بنیادی و رشد و ارتقای این مفاهیم منشأ تأثیرات قابل توجهی بوده‌اند. به‌عنوان نمونه انجمن علوم سیاسی آمریکا با تمرکز بر موضوع دموکراسی به بررسی و مطالعه این مفهوم در گذشته و پیش‌بینی آن در آینده و ارائه راهکارهای علمی برای ارتقای آن در سراسر جهان پرداخته است. (Ishiyama, & Breuning, 2011: 605) این انجمن در سال ۲۰۰۷ اعلام کرد که ۱۳/۵ درصد از اعضای انجمن علوم سیاسی آمریکا از دیگر کشورها می‌باشند و این امر حاکی از آن است که این علم به سوی روندی جهانی پیش می‌رود. (Burnham, 2008: 10)

د - تدوین و ارائه راه‌کارهای مشترک در حوزه سیاست‌گذاری و تصمیم‌سازی

مطالعات دانش سیاسی، روابط بین‌الملل و سازمان ملل متحد؛ مطالعاتی علمی و دانش بنیان تعریف می‌شوند که تحلیل، تبیین، راهبردسازی و کمک به امر سیاست‌گذاری و تصمیم‌نیازمند متخصصینی توانمند، حرفه‌ای و صاحب‌نظرانی برجسته است. تقلیل این حوزه مشترک به میدان داری تحلیلگران ژورنالیست و سیاستمداران میان‌مایه، ظلمی فاحش به سیاست و منافع ملی کشور است. رسمیت بخشی و پذیرش شأنت علمی این مجموعه حرفه‌ای و متخصص در حوزه سیاست‌گذاری و تصمیم‌سازی به مثابه پذیرش جایگاه علم و گزینش عقلانی در فرایندهای مهم کشورداری و سیاست‌ورزی تلقی می‌شود.

ه - مشارکت انجمنی در تدوین و اصلاح سرفصل‌ها، محتوا و منابع درسی رشته‌های

مرتبط دانشگاهی

شاید تدوین سرفصل‌ها، محتوای دروس و منابع آموزشی برای مقاطع سه‌گانه کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری رشته‌های علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و بعدها رشته‌های مطالعات منطقه‌ای، اندیشه سیاسی در اوایل انقلاب و در چهارچوب منویات ستاد انقلاب فرهنگی توسط معدودی از اساتید امکان‌پذیر و اجتناب‌ناپذیر بود ولی آیا با گذشت حدود سه دهه از تصویب این سرفصل‌ها و محتوا و با توجه به الزامات و تحولات سیاسی - اجتماعی و فرهنگی فزاینده داخلی و ضرورت‌های بین‌المللی و از جمله در عصر جهانی شدن و انقلاب در عرصه‌های اطلاعاتی و ارتباطی چه تمهیدی برای بازبینی و اصلاح با مشارکت گسترده صاحب‌نظران، اعضای هیأت علمی، دانشجویان و نهادهای علمی دانشگاهی و گروه‌های ذینفع از این تصمیمات اندیشیده شده است. بدون شک (حتی در رویکرد حداقلی) نه تنها نمی‌توان جایگاه، نقش و توانمندی علمی - آموزشی و اجرایی این انجمن‌ها را نادیده انگاشت، چنانچه هیچ مصوبه‌ای در ارتباط با سرفصل‌ها، محتوا و منابع درسی بدون نقش مشارکتی جدی این

انجمن از شأنیت و علمانیت لازم برخوردار نخواهد بود، بلکه شایسته‌ترین نهادهای علمی برای هرگونه اقدام اصلاحی در این زمینه، با توجه به ظرفیت‌های موجود انجمن‌های علمی سه‌گانه علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و مطالعات سازمان ملل هستند.

آینده پژوهی

با توجه به نقش مؤثر انجمن‌های مورد مطالعه در ارتقاء دانش سیاسی جامعه، تأثیرگذاری بر روند تصمیم‌گیری در حوزه‌های سیاست داخلی و خارجی و در اختیار داشتن نیروهای متخصص، از قابلیت‌های بسیاری در سیاست‌گذاری در ساختارهای رسمی جامعه برخوردارند. بنابراین نقش انجمن‌های مورد مطالعه در ده سال آینده علاوه بر توسعه آگاهی و بینش سیاسی و پیشبرد اهداف علمی در جامعه، ایفای نقش کلیدی اتاق‌های فکر در تدوین و دستیابی به جایگاهی قابل توجه در سیاست‌گذاری‌های کلان و برنامه‌های راهبردی و استراتژیک می‌باشد.

در بسیاری از کشورهای پیشرفته اتاق‌های فکر به‌عنوان مراکز پژوهشی مستقل با رویکردی علمی و بی‌طرفانه و با لحاظ کردن منافع ملی کشور متبوع نسبت به موضوعات مختلف از قابلیت‌های تأثیرگذاری بسیاری در تدوین راهبردهای سیاسی برخوردار می‌باشند. این مراکز عمده پژوهشی که در ابتدا با تأکید بر پیشرفت علوم اجتماعی ایجاد شدند، با دیدگاهی مستقل برنامه‌های خود را بر مبنای پیشرفت پژوهش‌های علمی بنیان نهاده‌اند. (بنگرید به: Burnham, 2008: 321) و (Kurian, op. cit: 1659) اتاق‌های فکر در تعامل با مراکز علمی، سازمان‌های غیردولتی و مؤثر در جامعه و انجمن‌های علمی به تجزیه و تحلیل موضوعات مختلف پرداخته و در نهایت رویکردی علمی را فارغ از جناح‌بندی‌های روزمره و برفراز جریان‌ات سیاسی در این خصوص ارائه می‌دهند. این مراکز پژوهشی امروزه در بسیاری از کشورها از جمله کشورهای در حال توسعه نظیر ترکیه، مالزی و هند نیز از اهمیت قابل ملاحظه‌ای برخوردارند. (Stone & Denham, 2004: 52) و (بنگرید به: Remler, 2011: 480)

استون معتقد است فعالیت اتاق‌های فکر بر پایه ایفای نقش میانجی در سیاست‌گذاری با تأکید بر نقش مستقلی که سازمان‌های بین‌المللی در ایجاد اتحادها و شبکه‌های ارتباطی بین بازیگران جامعه مدنی، رسانه‌ها و ساختارهای رسمی سیاسی ایفا می‌کنند، از جایگاه مهمی در سیاست‌گذاری برخوردارند. (Reinalda, op.cit.)

در ایران نیز گسترش انجمن‌های علمی سبب شکل‌گیری تفکر علمی در حوزه‌های تخصصی می‌گردد، در خصوص انجمن‌های مورد مطالعه نیز در ده سال آینده پذیرش نقش اتاق‌های فکر دور از ذهن نیست. گرچه گاه ساختارهای سیاسی رویکردی خاصی را در تحلیل موضوعات سیاسی مورد توجه قرار می‌دهند، اما گسترش حوزه نفوذ انجمن‌های مذکور سبب می‌گردد که در نهایت ساختارهای سیاسی خود را ملزم به بهره‌گیری از توان علمی این نیروهای متخصص بدانند. از سوی دیگر شرایط حاکم بر نظام بین‌الملل و تحولات گسترده آن، نیازمند همگامی با فرایندها و روندهای این محیط می‌باشد. لذا دولت‌ها برای همراهی با این شرایط باید از راهکارهای علمی در این راه بهره‌مند شوند بنابراین فرایندهای موجود در نهایت انجمن‌های مورد مطالعه را به سمت ایفای نقش اتاق‌های فکر سوق خواهد داد. در این بین انجمن‌های مورد مطالعه از یک‌سو با تدویم فعالیت‌های پژوهشی در افزایش توان علمی نیروهای متخصص مؤثر خواهند بود و از سوی دیگر اصلاح‌کننده این نیروها به لحاظ فکری در ساختار اجرایی کشور خواهند بود.

دست‌آورد

انجمن‌های علمی به‌عنوان نهادهای خودجوش و برآمده از قابلیت‌ها و توانمندی‌های نیروهای متخصص علمی، از اهمیت بسیاری در گسترش و توسعه علمی و تحولات اساسی در ساختارهای اجتماعی و سیاسی و فرهنگی جوامع برخوردارند. لذا حمایت و گسترش این نهادهای علمی به دلیل جایگاه رفیع این مراکز در ارائه راهبردهای اساسی و کانون‌های نظریه‌پردازی در حوزه‌های علمی همواره مورد توجه ساختارهای رسمی و

نهادها و سازمان‌های غیردولتی هستند.

در ایران نیز در سال‌های اخیر رشد انجمن‌های علمی تسریع شده است و حمایت‌های بسیاری در راستای بهبود جایگاه انجمن‌ها صورت گرفته است. پژوهش حاضر با توجه به روند صعودی رشد و گسترش انجمن‌های علمی در ایران؛ سه انجمن علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و سازمان ملل را مورد بررسی قرار داد. تجانس اهداف و راهبردهای علمی این نهادهای علمی و نقش و جایگاه آنها در رشد آگاهی‌های سیاسی، آموزش نیروهای متخصص و تعامل متقابل با نظام بین‌الملل و نیاز ساختارهای رسمی به بهره‌گیری از توان علمی این انجمن‌ها سبب خواهد شد که به علاوه، در ده سال آینده انجمن‌های مورد مطالعه در ساختارهای اجرایی و روندها تأثیرگذار تصمیم‌گیری در عرصه‌های سیاست داخلی و خارجی ایفاگر نقش اتاق‌های فکر باشند. این نقش سبب خواهد شد که انجمن‌ها ضمن آموزش نیروهای متخصص، از توان علمی این نیروها در راستای تأثیرگذاری بر روند سیاست‌گذاری‌های کلان کشور بهره‌برند. ❖

Reference

Barari, Morteza (2010), *Iranian science associations 2010*, Tehran: Iranian Science Associations Commission (Persian)

Burnham, Peter, (2008), *Research methods in politics*, Hound mills, Basing stoke, Hamp: New York: Palgrave Macmillan

Gautney, Heather (2010), *Protest and organization in the alternative globalization era: NGOs, social movements, and political parties*, Hound mills, Basing stoke, Hamp: New York: Palgrave Macmillan

Immerfall, Stefen, Therborn, Goran (ed) (2011), *Hand book of European societies: social transformations in the 21st century*, New York: Springer

Ishiyama, John T, Breuning, Marijke (ed) (2011), *21st century political science: a reference hand book*, volume 2, Thousand Oaks, CA, London: SAGE publications

Karns, Margaret P, Mingst, Karen A, Colo, Boulder (2010), *International organizations: the politics and processes of global governance*, London: Lynne Rienner

Kurian, George Thomas (2011), *The encyclopedia of political science*, volume 4, Washington D.C, CQ press

Kurian, George Thomas (2011), *The encyclopedia of political science*, volume 5 Washington D.C, CQ press

Maghsoudi, Mojtaba (Winter 2005), “*The first word*”, Research letter of political science, Vol.1, No.1 (Persian)

Mohammadian, Jafar (2010), “*The grounds of activities Iranian science associations*” Quarterly of Iranian science associations commission, Vol.1, No.1 (Persian)

Nejadnouri, Mehdi, Barari, Morteza (2010), *Iranian science associations*,

Tehran: Iranian science associations commission (Persian)

Reinalda, Bob (2011), *The Ashgate research companion to non- state actors*, Burlington, VT: Ashgate

Remler, Dahliak, Vanryzin, Gregg G, (2011), *Research methods in practice: strategies for description and causation*, Thousand ,Oaks, CA, London: SAGE publications

Scruton, Roger (2007), *The palgare Macmillan dictionary of political thought*, Hound mills, Basing stoke, Hamp, New York: Palgrave Macmillan

Stone, Diane, Denham, Andrew (2004), *Think tank traditions: policy research and the politics of ideas*, Manchester, New York: Manchester university press

Sachs, Jeffrey D, (2005), *Investing in development: a practical plan to achieve the millennium development goals*, Translated by: Translators incorporated, Tehran: United Nations Organizations and Zeytoun (Persian)

Sharepour, Mahmood, Fazeli, Mohammad (2007), *Science Sociology and science associations in Iran*, Tehran: Institute for social and cultural studies (Persian)